

A Magyar Nap szerepe a népfront-korszak progresszív Petőfi-kultuszában*

A csehszlovákiai népfrontpolitika legjelentősebb magyar nyelvű orgánuma a ČSKP által 1936-ban létesített *Magyar Nap* volt. Ez a kitűnően szerkesztett napilap — melynek működését VARGA Rózsa monográfiában dolgozta fel (*Keressétek, ami összeköt . . .*, Bratislava, 1971.) — nagy érdemeket szerzett a korszerű Petőfi-kultusz elmélyítésében és kiteljesítésében is: a PETŐFI alakja és pozsonyi szobra körül fel-felcsapó polémiákban a helyes marxista álláspontot képviselte; ILLYÉS Gyula remek PETŐFI-könyvét hónapokon keresztül lelkesen népszerűsítette és hatékonyan felhasználta az itteni PETŐFI-kultusz elmélyítésére és korszerűsítésére; a hírhedt magyarországi PETŐFI-cenzúrázások ellen a haladó magyar közvéleményt mozgósította; a prágai Petőfi Sándor Kör megalakulásáról, működéséről és nagy hatású akcióiról folyamatos képet adott stb.

A népfront-korszak idején a PETŐFI-polémia felújítását az 1921-ben eltávolított pozsonyi szobor visszaállítására tett újabb kezdeményezések idézték elő. A kezdeményezések és előintézkedések most valóban ígéreteseknek mutatkoztak és a kisebbségi közvélemény nagy részét több mint egy évig illúziókban is ringatták. A sajtó folyamatosan és részletesen beszámolt a szoborakció sikereivel kecsegtető mozzanatairól: a pozsonyi városi tanács 1937. június 18-án hozott egyhangú határozatáról és a megfelelő hely kiválasztásának érdekében folytatott tárgyalásokról, ankétokról.

A sajtó buzgólkodása és optimizmusa azonban ezúttal is hiábavalónak bizonyult, mert a nacionalista körök ellenkampánya következtében a polgári Csehszlovákia idején a szobor visszaállítására nem került sor. A szlovák nacionalizmus merev PETŐFI-ellenességét a szlovák kommunista sajtó is élesen bírálta és határozottan kinyilvánította, hogy PETŐFI szobrának Szlovákia fővárosában is helye van. A *Slovenské zvesti* 1937. dec. 10-i számában JÁN PONIČAN vitacikke azzal a megállapítással fejeződik be, hogy „Petőfi pozsonyi szobra ellen csak az léphet fel, aki nem hatolt be műveinek szellemébe, vagy az, aki a nép ellensége.”

Azt, hogy a *Magyar Nap*ban az ígéretesnek mutató szoborakció meghíúsulásával is számoltak, egy 1938. márc. 6-án közölt cikk bizonyítja. VASS László azon cikke ez, melyben egy PETŐFI-gyalázkodásra reagálva kimutatta a magyar és a szlovák nacionalizmus ideológiai rokonságát. A cikk utolsó része szkeptikusan szól a szobor visszaállításának esélyéről, illetve ezt az esélyt — találó megérzéssel — egy jobb idő eljövételére tartja fenn:

„Ne féltsük Petőfit! Amint megküzdött és küzd vitézül ma is a sovinizmus magyar képviselői ellen, majd megállja helyét annak szlovák hirdetőivel szemben is. Ha pedig

* Részlet egy nagyobb tanulmányból.

ma még sérti a többségi nacionalizmus »érdekeit«, hogy Petőfi szobrát most Pozsony város egyik főterén felállítsák, akkor vigyük ki a szobrot a Duna túlsó partjára, a ligeti östölgyek közé,¹ melyek még láthatták a költőt és pihenőhelyet adtak éjszakára éhez, cingár testének. Am, ha még ez is lehetetlen, akkor csak maradjon ott a marhaistállóban . . . Maradjon ott, és várja be az általa is megjósolt boldogabb időt, amikor újra szabad lesz szavalni a Duna—Tisza közelében Petőfi-verseket, és nem lesz államellenes bűncselekmény Szlovenszón a szobrot felállítani.”

Az úri ellenzék sajtója és az aktivista sajtó egyformán bízott a szoborakció eredményességében, melynek érdemét azonban acsarkodó cikkekben vitatták el egymástól. Ezt a csúnya érdemhajhászást egy fulmináns FÁBRY-cikk leplezte le és pellengérezte ki. Cikkében FÁBRY nem vonta kétségbe, hogy a szoborakciót leginkább a kormánybérenc aktivisták vihetik dűlőre, de sikervágyukat és sikerlehetőségüket a ravasz politikai számítás erkölcsi szintjére degradálta.

„A mai szoborkonjunktúrában a Petőfi-revizió könnyítés és felmentvény, igazolás és kisajátítás — írta. — . . . A Csomor-Štunda² aktivizmus a legjobb esetben is csak kijáró-aktivizmus lehet, mely egy-egy kisebbségi sérelem orvoslását elsősorban a maga pártja, a maga csoportja, a maga hitele javára kamatoztatja . . . A magyar kisebbségi ügynek azonban nem kijárókra van szüksége, de vállalkóra, Petőfi-hűségű férfiakra, akik kiteljesedéssé vállalják és hirdetik. Petőfi szobra csak azok ügye lehet, akik a kószimbólumot korszerű léletté válósíthatják.”

Hasonló szigorúsággal ítélte el az aktivisták konjunktúrapolitikáját a Magyar Nap egyik szerkesztőségi cikke is:

„Visszataszító az a különös babáskodás, ami a határozat előtt és után történik, hogy vajon kit illet a dicsőség? Kié a babér? Kinek az érdeme, hogy Petőfi Sándor rövidesen visszakapja hajdani bronz szobrát? A kívánság egyetemes volt, aminthogy Petőfi is nem csak aktivista, hanem egyetemes értéke az egész magyarságnak. Mikor esztendőkkkel ez előtt valóban elsőnek a Sárló ifjúsága titokban, az éjszaka leple alatt meglátogatta a költő összetört szobrát a városi istállóban, a látogatás minden magyarok költőjének szólt az egyetemes magyarság nevében. Ne szerezzen tehát senki se babérokot a mostani eredményes határozatnál; ama bizonyos pecsenyét süssék meg máshol és máskor.” (1937. VI. 20.)

A szoborüggyel kapcsolatos polémiaiban újból előtérbe került PETŐFI történelmi alakjának, szerepének és jelentőségének a kérdése. A Magyar Nap ehhez a kérdéshez a történelmi materializmus módszerével nyúlt és visszautasította a megcáfoltá mindkét nacionalizmusnak, a szlováknak is, a magyaroknak is a torzításait. A PETŐFI-kérdéssel összefüggésben felvetődött az 1848—49-es forradalom értékelésének a problémája is, melyet a lap a legnagyobb tárgyilagossággal végzett el. Ebben a vonatkozásban különösen az a 6 oldalas rendkívüli szám emelkedik ki, amely 1938 márciusának idusán jelent meg. Az ebben közölt cikkek és egyéb közlemények között található a kiváló szlovák költőnek, Laco NOVOMESKÝnek *Nem ellenetek, hanem veletek* . . . című írása, melyben a szerkesztőség felkérésére arra a kérdésre adott választ, „hogyan ítéli meg a demokratikus szlovák közvélemény a magyar Március hagyományát.” A nagy jelentőségű cikk leglényegesebb része így hangzik:

„. . . Érdeklődéssel figyeljük a jelenlegi magyar szociológia és történelemkutatás munkáját, mely megállapítja, hogy Március hódító és támadó jellege, amit a magyar sovinizmus előadásából ismerünk és amiről a mi magyarellenés nacionalista érvelőink-

¹ A szobrot később — 1955-ben — itt állították vissza.

² CSOMOR István és ŠTUNDA Štefan a legnagyobb csehszlovák polgári pártnak, az agrárpártnak voltak képviselői.

től hallottunk, egyáltalán nem meríti ki Március sajtóságait, sőt nem is tartozik alapvető jelenségei közé. Illyés Gyula »Petőfi«-je például hatásosan rajzolja a márciusi nemzedék arra irányuló törekvését, hogy a magyar ellenállás céljait népiessé, demokratikussá és köztársaságivá tegye. Ez nemcsak igazolja Március hagyományait, hanem hatalmasabb, dicsőbb és tragikumtól mentes képét adja, mert egyúttal Március bírálóit is tartalmazza és felsorolja vereségének okait. S mikor ebben a csodálatos krónikában azokhoz a helyekhez érünk, ahol Petőfi hiába törekedett a márciusi harcok forradalmasítására, ha arról olvasunk, hogy a Március lázító vezére milyen nagy súlyt helyezett a falu népének hűbérellenes harci részvételére, akkor eszünkbe jutnak az akkori idők szlovák történelmének fejezetei, melyek közül nem egy hajszálnyira hasonló a magyar eseményekhez. Hiszen Petőfi Sándor magyar költő szemével fogta fel ezeknek az eseményeknek igaz értelmét Janko Král' szlovák költő is, aki arra hívta fel a népet, hogy akassa fel urait. — — — — —
 — — Ha a magyar nemességnek és politikusaiknak nem sikerül meggátolni a Petőfik és Táncsicsok törekvését, ha a magyar nemzeti harc a magyar népek hűbérellenes és az urak ellen megnyilvánuló ellenállásából meríti erőit, akkor a szabadságharc végét valószínűleg nem Segesvár, Világos és Arad jelezte volna, és a magyar Március biztosan nem eredményezte volna Magyarország többi nemzetének magyarellenes ellenállását. Kétségtelen, hogy kezdettől fogva a mi Márciusunk is lett volna. — — — — — Nem azért hangsúlyozom ezeket az újonnan megállapított körülményeket, hogy értéktelen elmélkedést kezdjek arról, mi lett volna, ha... , ami úgysem változtat a történelem száraz tényein. A történelmet nem úgy nézzük, mint különálló események torlódását, hanem folyamatnak, hullámszámak tekintjük, amely egyszer elfojtja, máskor felveti az eseményeket. A márciusi harc nem fejeződött be katonai időszakának likvidálásával, és az évtizedek messzeségéből napjainkig nyúlnak azok a meg nem valósított (mert meg nem értett) törekvések, amelyek a nemzeti felzabardító harc forradalmasítására, demokratizálására és az urak elleni kielezésére irányultak. S ha eszünkbe idézzük, hogy ilyen formájában már akkor, 90 évvel ezelőtt az összes nemzetek Márciusa lehetett volna — a miénk is —, úgy ezt azért tesszük, hogy világosan megmondjuk: a magyarok ilyen irányú törekvéseiben már nem találunk bennünket magunkkal szemben, hanem az oldalukon."

ILLYÉS Gyula PETŐFI-könyve — amelyről Laco NOVOMESKÝ is olyan elragadtatással szólt — a *Magyar Nap* (és más progresszív újságok) közreműködésével a népfront korszak itteni PETŐFI-kultuszának egyik jelentős mozgósító tényezője lett. A *Magyar Nap* már a nyomtatás alatt levő könyvről híradást közölt:

„Az őszi magyar könyvpiacnak nagy irodalmi eseménye lesz: megjelenik egy új Petőfi-életrajz, amelyet Illyés Gyula, a »Puszták népe«-nek kiváló szerzője írt meg egészen egyéni szemlélettel. A könyv beállítása sok vonatkozásban eltér az eddigi szokványos életrajzoktól és a negyvennyolcas szabadságharc világhírű magyar költője igazán hí alakban jelenik meg előttünk. Ezt a könyvet egyedül Illyés Gyula írhatta meg, akinek költészete és egyéni alkata sok tekintetben rokon a Petőfiével. Mihelyt a könyv megjelenik, részletes ismertetésére visszatérünk.” (1936. okt. 4.)

Az ígért részletes ismertetés VASS László tollából *Kínzó örökség* címen 1936. dec. 20-án jelent meg.

„Mennyi újat mond el nekünk Illyés a könyvében Petőfiről! — így kezdődik az írás. — Csak olvasás közben látjuk, micsoda szörnyű hazug, idealizált képet tanítottak a márciusi ifjúságról immár három emberöltő óta. Éppen Petőfi Sándorral történt a legnagyobb igazságtalanság, az ő neve körül burjánzott fel a legtöbb dudva-gaz, amely megfojtani igyekezett minden újhangú törekvést. Az ő nevében cselekedték a legsúlyosabb bűnöket vén salabakterek a századeleji magyar irodalom ellen, az ő nevével neveztek el társaságokat, melyek siettek kiszigerelni szegény Petőfink költészetéből a megkínzott szegény nép sikoltását, haragját fenyegetését, forradalmi végrendeletét. Érezte, látta ezt Ady Endre is, aki válaszul, figyelmeztetőül megírta gyönyörűen bátor vallo-mását: »Petőfi nem alkuszik«. Adyval együtt most Illyés Gyula visszamenti az elsikaszott örökséget: az igazi Petőfit. Ez a könyv vallomás és harcok társadalmi állásfoglalás. Valóban igaz, hogy a mai fojtott magyar szellemi életben így megírni Petőfi életét, fej-

lődését, ahhoz ma személyes bátorság kell és egy kicsi abból a hatalmas tűzből, amellyel Petőfi forradalomba tudta izgatni a magyarságot. Petőfi, aki az egész forradalmi kavargásban az egyetlen tudatos, valósággal osztrályharcos forradalmár volt megalkuvás nélkül... Az elsikkasztott Petőfi-örökséget megrendítő víziókban idézi Illyés Gyula, a kiváló magyar költő. Új könyve — mely a Nyugat kiadásában jelent meg éppen e napokban — a Magyar Parlag forrongó katlanát mutatja be, jóllehet Petőfi fejlődéséről ír. Nem lehet határtalan szeretet és ökölbe szorított kéz nélkül olvasni ezt a könyvet. Mert nem lehet soha eléggé szeretni a magyar földnek e csodálatos isteni szülöttét, szeretni azért, amit ő is szeretett. »Úgy kell őt szeretni, hogy fellángoljon tőle ismeretlen pora...« — írta Ady Endre. — — — — — Juhászok és pásztorok, zsellérek és béresek, és Ti mind-mind, földek és gyárak robotosai: íme a Ti igazi öröksétek: Petőfi! Korokon és határokon túl, időben és időtlenül: a Petőfi szelleme jelenti számunkra az igazi európai magyarságot.”

Annak a félévnek a folyamán, amíg a hatóságok a PETŐFI-könyv behozatalát megakadályozták, a *Magyar Nap* több részletet közölt belőle, és erélyesen követelte a behozatal és az itteni terjesztés engedélyezését. Ebbe az akcióba a haladó sajtó egyéb orgánumai is bekapcsolódtak. A *Magyar Újságban* — mely az aktivistáknak *A Reggelnél* sokkal rokonszenvesebb napilapja volt, és a harmincas évek második felében a népfrontpolitika iránt rokonszenvet mutatott — *Mi lesz a Petőfi-könyvvel?* címmel jelent meg közlemény:

„... Petőfi értékelése a mába sokat jelentő, örvendetes folyamat. Az egyik legszebb alkotása Illyés Gyula Petőfi-könyve. Ez a könyv már régóta kapható Pesten, Erdélyben és Jugoszláviában. Nálunk azonban még ma sem kapható. Miért? Mert a könyv a tizenhat éves költőnek egyik tanárjával folytatott beszélgetését is közli, mely állítólag sértő a szlovákokra. A szlovák—magyar viszonyt illetően szerintünk sokkal fontosabb és mindkét nép jövője tekintetében sokkal hasznosabb, hogy ennek a magyar szellemi átfelműködésnek a termékei megtermékenyítsék az itteni magyarságot is, mint ez a pár sor, amely egy tizenhat éves ifjú állítólag sértő kitételét tartalmazza. Szent meggyőződésünk, hogy többet ér a konszolidáció ügyének a beengedett Petőfi-könyv a vitás párral, mint a pár sor távoltartása az egész hatalmas mű kirekesztésével... A könyv be nem engedése az állam magyar lakosságát fosztaná meg a demokratikus magyar szellemi átfelműködés egyik hatásos művétől. A magasabb szempontok győzzenek a cenzúragyakorlatban!” (1937. ápr. 1.)

Amikor a könyv behozatali tilalmát végre feloldották (1937. június 14-én), a *Magyar Nap* erről is gyorsan hírt adott. A június 16-án megjelent rövid közleményben (*Szlovenszkon is kapható már Illyés Gyula könyve*) arról is beszámolnak, hogy a csehek a PETŐFI-könyvet — a *Puszták népével* együtt — már fordítják. Itt jegyezzük meg azt is, hogy a csehszlovákiai magyarság a PETŐFI-könyvből már a behozatali tilalom idején bőséges ízelítőket kapott; egyrészt a sajtóban (főképp a *Magyar Napban*) közölt szemelvényekből, másrészt azokból az előadásokból, amelyeket — éppen ILLYÉS könyvének apropójából — Szlovákia-szerte tartottak. Az ilyen előadások szervezésében különösen a szociáldemokrata Munkásakadémiák és a Magyar Fiatalok Szövetségének³ taggyejesületei jártak elől. A nagyszámú előadás közül — melyeket a *Magyar Nap* pontosan regisztrált — a munkásakadémiákon fellépő SZALATNAI Rezső egymaga hetet tartott (Komáromban, Pozsonyban, Érsekújvárott, Szencen, Léván, Losoncon és Rimaszombaton).

ILLYÉS Gyula — aki a *Magyar Napban* a PETŐFI-könyvétől eltekintve is széles publicitást élvezett — megszólalt azoknak az akcióknak a során is, ame-

³ Népfrontos ifjúsági szervezet

lyek 1937-ben egy hírhedt magyarországi PETŐFI-cenzúrázás elleni tiltakozás jegyében születtek.

Arról az esetről és a vele kapcsolatos itteni akciókról van szó, amikor a budapesti rendőr-főkapitányság államrendészeti ügyosztálya megtiltotta öt PETŐFI-versnek (*A nép, A XIX. század költői, Palota és kunyhó, Az országgyűléshez, A költészet*) és *Az Apostol* két részletének egy nyilvános előadáson való felhasználását. A felháborító eseményről a *Magyar Nap* 1937. febr. 9-i száma adott hírt; a néhány soros közleményt (*A betiltott Petőfi*) összesen öt egymásutáni számban változtatás nélkül hozták, s minden alkalommal hozzáfűztek egy betiltott verset.

A további akciók során a *Magyar Nap* közzétette a prágai Petőfi Sándor Körnek a budapesti Petőfi Társasághoz intézett nyílt levelét (amelyről részletesebben a tanulmány következő fejezetében esik szó), ismertette a jelentősebb magyarországi visszhangokat, melyek közül ILLYÉS Gyulának a *Nyugatban* tett nyilatkozata volt a legfrappánsabb; ebből a *Magyar Nap* a következő részt közölte:

„Hosszan gúnyolódhatnánk a rendőrség fölös aggodalmán, simplicissimusi túlbuzgalmán, irodalmi hozzáértésén. (Nem beszélve arról, hogy amilyen alapon a Petőfi-előadásokból törlik a félreérthető részeket, olyan alapon az istentiszteletekből kitilthatnák a fele bibliát, abban még keményebb mondatok vannak a jogról, az igazságról, a szegények-gazdagok viszonyáról). De sem a gúnyhoz, sem a vitához nincs kedvünk. A lamentációhoz sem, amely ilyen alkalmakkor hasztalanul föl-fölhangzik. Szellemi integritásunkon esett sérelem. Ha van eszköz a szoborrombolás megakadályozására, kell módot találni az effajta, annál súlyosabb sérelem meggátolására. . . . Egy hivatalnok, vagy tán még inkább egy rendszer hibájából nyilvános közérték-cesonkítás történt pontosan úgy, ahogy erről már a költő is beszélt:

Oh, szent költészet, mint le vagy alázva,
Miként tiporják méltóságodat
Az ostobák . . .

A költészet című versében mondja ezt, melyet mintegy tárgyi bizonyítékot szintén betiltottak.”

A tiltakozó akciók sorában egy figyelemreméltó költői alkotás is született, melyet az itteni Petőfi-kultusz legértékesebb költészeti adalékaként tartunk számon. FORBÁTH Imre akkor írta és 1937. márc. 14-én a *Magyar Napban* jelentette meg *Petőfihez* című versét. Verse leleplezi a reakció PETŐFI-ellenes indulatait és velük a progresszió fényes PETŐFI-eszményét állítja szembe.

Hangsúlyozni kell, hogy a kommunista *Magyar Nap* a botrányos magyarországi esetre a könyörtelen kipellengérezés ellenére sem tekintett azzal az egyoldalúsággal, amely az aktivista sajtóban volt szokásos. Ismeretes FÁBRY Zoltánnak az a kijelentése, mely szerint az aktivisták és a körükben hangadó októbrista emigránsok („kormányemigránsok”) számára a Magyarországgal szembeni kritika nagyon sokszor „csak árucikk és jó alkalom, hogy ne kelljen meglátni a demokrácia, az új haza modernebb kiadású, de ugyancsak eredményes és ugyancsak törvényes kilengéseit.” (*Az Út* II. évf. 11–12. sz.). A sarlósok is hasonló véleménnyel voltak az aktivisták számító, tervszerű egyoldalúságáról, mellyel a hazai rendszer elnyomó politikájáról és a kisebbségi sérelmekről hallgatva „állandóan a külsőségekben mutatósabb budapesti reakcióra terelték a szót.”

„Csehszlovákiában az a különös helyzet állott elő, hogy az (októbrista) emigránsok sajtóját ugyanaz a többnyire polgári nacionalista uralkodó osztálytörekvés támogatja, melynek magyarra mázolt budapesti arca ellen az emigráció a tiszta emberi igazság és a népérdek nevében tudományos mélységű harcot folytat — írta 1930-ban az *Emigránsok és az újarcú magyarok* című cikkében Balogh Edgár —. Nem is az egyes cikkekben van a baj. Hiszen megrázó élmény és tanulság a kisebbségi magyar diákok számára is egy-egy olyan cikk, mely bevilágít a magyarországi szociális tragédiákba. De nem lehet szem elől téveszteni azt a tervszerűséget, amely az önmagukban többnyire feddhetetlen írásokat teljesen reakciós érdekek számára sajátítja ki. A tervszerűség abból áll, hogy az uralkodó reakciós törekvések az utódállamokban . . . el akarják terelni magukról a szociális intellektus figyelmét állandóan a külsőségekben mutatósabb budapesti reakcióra terelvén a szót . . .” (A Nap, 1930. ápr. 6.)

A *Magyar Nap* mindenkor mentes volt az ilyen egyoldalúságtól, és — bár a magyarországi ellenforradalmi rendszernek a csehszlovák rendszernél sokkalta barbárabb és antidemokratikusabb jellegét világosan látta és tudatosította — észrevette és orosztotta az itteni burzsoá rendszer „modernebb kiadású” elnyomó módszereit is. Ez a helyes internacionalista magatartás a magyarországi PETŐFI-betiltással kapcsolatos tiltakozó akciókban is jól megfigyelhető. Az 1937. febr. 9-én publikált rövid tájékoztató cikk — melyet a tiltakozó akciók első láncszemének tekinthetünk — a következő mondatot is tartalmazza: „Az igazság kedvéért megemlítjük, hogy hasonló eset előfordult Szlovenszón is, ahol egy túlbuzgó járásfőnök szintén nem engedélyezte néhány Petőfi-vers elszavalását.”

Egy másik cikk — mely a polgári cseh sajtó kárörvendő közleményeivel („A magyarok betiltják legnagyobb költőjüket” stb.) és fölényeskedő kommentárjaival („ilyesmi nálunk lehetetlen”) vitázik — a magyarországi eset hasonló és egyidejű csehországi megfelelőire mutat rá:

„A magyarok betiltják legnagyobb költőjüket? Mióta azonos a budapesti rendőrség és a kiváló intézmény legfelsőbb hivatalos fóruma a magyarsággal? Mióta azonosak a cseh néppel azok az elemek, akik az utóbbi időben nálunk is tömegesen hoznak hasonló tilalmakat? . . . Valamelyik észak-csehországi német városban nemrégiben Heine-versek szavalását tiltották be. Indoklás: zavarja a jó viszonyt bizonyos szomszédos hatalommal. A valóságos ok: az egyre szemtelenebbé váló cseh kultúrreakció nyomása, mely, ha így folyik tovább, rövidesen eljut a legnagyobb cseh költő betiltásáig. Egyelőre csak Lion Feuchtwanger, az egyik legnagyobb élő német író előadását tiltják be. Zavarja a jó viszonyt bizonyos szomszédos hatalommal . . . Egyelőre csak nagy múltú prágai színházakat rendszabályoznak meg, s színműveket tiltanak be bolsevista tendencia miatt. Petőfi verseit is bolsevista tendenciájuk miatt tiltották be. Ha csak Vranyn, Kramáron, Štřibřnyn múlna, Havlíček-Borovský rövidesen sorra kerül⁴ . . . Mint látható, a Venkov és a Národní listy nevű lapoknak nincs joguk kárörömré.” (Magyar Nap, 1957. II. 9.)

⁴VRANY, KRAMÁŘ és ŠTŘIBŘNÝ korabeli reakciós cseh politikusok. HAVLÍČEK-BOROVSKÝ (1821—1856) a cseh irodalom harcos és jelentős alakja.

LAJOS TURCZEL

Die Rolle des „Magyar Nap“ in der progressiven Petőfi-Kult der Volksfrontzeit

Das bedeutendste ungarischsprachige Tageblatt der tschechoslowakischen Volksfrontpolitik *Magyar Nap* hatte große Verdienste in der Vertiefung der modernen Petőfi-Kult. Das von der Tschechoslowakischen Kommunistischen Partei herausgegebene Blatt hat in der sich um die Gestalt PETŐFI's und seine Statue in Pressburg entwickelte Polemik der richtigen marxistischen Standpunkt vertreten, indem es die Karikierungen beider Formen des Nationalismus zurückwies. Das Problem der Bewertung der Revolution und des Freiheitskampfes von 1848/1849 war auch mit der Petőfi-Frage im Zusammenhang, was von der Zeitung mit der größten Sachlichkeit ausgeführt wurde. Aus den mit dieser Problematik zusammenhängenden Artikeln trat die Publikation Laco NOVOMESKY's hervor, die die Auffassung der demokratischen slowakischen öffentlichen Meinung ausgedrückt hat, in Verbindung mit den Traditionen des ungarischen März. Das Buch über PETŐFI von Gyula ILLYÉS war ein wichtiger mobilisierender Faktor der Petőfi-Kult der Volksfront-Zeiten in der Tschechoslowakei, mit dem sich die Zeitung eindringlich beschäftigte, brachte Teile davon und verlangte energisch die Genehmigung seiner Kolportage.

„*Magyar Nap*“ spielte eine Rolle in der Mobilmachung der öffentlichen Meinung gegen die berüchtigten Petőfi-Zensuren in Ungarn und berichtete von der Bildung und dem Wirken des Prager Petőfi-Kreises.